

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์และการแปลผลข้อมูลในบทนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอหัวข้อเรื่องตามลำดับดังต่อไปนี้

- 4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 4.2 สภาพเกี่ยวกับการฝึกอบรมข้าราชการครู
- 4.3 ปัญหาเกี่ยวกับการฝึกอบรมข้าราชการครู
- 4.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านฝึกอบรมของข้าราชการครู
- 4.5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกอบรมข้าราชการครู

4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพราชการ ระดับชั้นที่สอนประจำ และวิชาที่สอนประจำ รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 2 และสภาพการเกี่ยวกับประสบการณ์ รับการฝึกอบรม ปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 2 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
(n = 370)			
1. เพศ			
	ชาย	178	48.10
	หญิง	192	51.90

ตารางที่ 2 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อที่	สถานภาพ	จำนวน (n = 370)	ร้อยละ
2. อายุ			
	18 - 28 ปี	21	05.70
	29 - 39 ปี	100	27.00
	40 - 50 ปี	201	54.30
	51 ปีขึ้นไป	48	13.00
3. อายุราชการ			
	1 - 5 ปี	25	06.80
	6 - 10 ปี	31	08.40
	11 - 15 ปี	66	17.90
	16 - 20 ปี	87	23.50
	21 ปีขึ้นไป	161	43.50
4. ระดับชั้นที่สอนประจำ			
	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	74	20.00
	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	45	12.20
	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	54	14.60
	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	49	13.20
	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	69	18.60
	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	79	21.40
5. วิชาที่สอนประจำ			
	ภาษาไทย	152	41.10
	เลขคณิต	59	15.90
	วิทยาศาสตร์	46	12.40
	สังคมศึกษา	36	09.70
	ภาษาอังกฤษ	22	05.90
	วิชาอื่น ๆ (สอนทุกวิชา)	55	14.90

จากตารางที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 370 คน เป็นเพศหญิงและเพศชายในจำนวนใกล้เคียงกันคือเป็นร้อยละ 51.90 และ 48.10 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 40 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 54.30 มีอายุราชการ 21 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 43.50 สอนประจำชั้นประถมปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 21.40

ตารางที่ 3 สภาพเกี่ยวกับการฝึกอบรมข้าราชการครู

ข้อที่	สถานภาพ	จำนวน (n = 370)	ร้อยละ
1.	เรื่องที่เคยได้รับการฝึกอบรม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
(1)	เรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาครูประจำชั้น	177	24.55
(2)	เรื่องเกี่ยวกับการพัฒนางานวิชาการ	370	51.32
(3)	เรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม	60	08.32
(4)	เรื่องอื่น ๆ เช่น การเขียนหนังสือ สำหรับเด็ก การอบรมครูสอน ประจำวิชา การวิจัยในห้องเรียน	114	15.81
2.	หน่วยงานที่จัดอบรม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
(1)	กลุ่มโรงเรียน	23	03.23
(2)	สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ	65	09.13
(3)	สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด	499	70.08
(4)	วิทยาลัยครู	35	04.92
(5)	มหาวิทยาลัย	14	01.97
(6)	อื่น ๆ เช่น หน่วยงานอื่น	96	10.67

ตารางที่ 3 สภาพเกี่ยวกับการฝึกอบรมข้าราชการครู (ต่อ)

ข้อที่	สถานภาพ	จำนวน (n = 370)	ร้อยละ
3. สถานที่ในการฝึกอบรม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)			
(1)	กลุ่มโรงเรียน	37	05.27
(2)	สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ	35	04.99
(3)	สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด	22	03.13
(4)	วิทยาลัยครู	113	16.10
(5)	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	70	09.98
(6)	ห้องประชุมของหน่วยงานอื่น	321	45.73
(7)	โรงแรม	104	14.81
4. แหล่งงบประมาณที่ใช้ในการฝึกอบรม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)			
(1)	งบประมาณของโรงเรียน	93	25.10
(2)	งบประมาณของจังหวัด	48	13.00
(3)	งบประมาณของโครงการ	116	31.40
(4)	เงินส่วนตัว	113	30.50
5. จำนวนเงินที่ใช้ในการฝึกอบรมแต่ละครั้งต่อคน			
(1)	ประมาณต่ำกว่า 1,000 บาท	151	40.80
(2)	ประมาณ 1,000 - 2,000 บาท	87	23.50
(3)	ประมาณ 2,001 - 3,000 บาท	53	14.30
(4)	ประมาณ 3,001 บาทขึ้นไป	79	21.40

จากตารางที่ 3 เห็นได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยเข้ารับการ
รับการอบรมเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนางานวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 51.32 หน่วยงาน
ที่จัดอบรมคือสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น คิดเป็นร้อยละ 70.08
สถานที่ในการฝึกอบรมเห็นได้ว่าใช้ห้องประชุมของหน่วยงานอื่นในการจัดการฝึก
อบรมคิดเป็นร้อยละ 45.73 งบประมาณที่ใช้ในการฝึกอบรมใช้งบประมาณของ
โครงการ คิดเป็นร้อยละ 31.40 จำนวนเงินที่ใช้ในการฝึกอบรมแต่ละครั้งต่อ
คนต่ำกว่า 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.80

4.2 สภาพเกี่ยวกับการฝึกอบรมข้าราชการครู

ได้ก่อประโยชน์ต่อภารกิจของโรงเรียนใน 7 ด้าน รายละเอียดปรากฏ
ในตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรม

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. ผู้รับการฝึกอบรมเอง	3.36	0.75	มาก
2. งานวิชาการ	3.31	0.70	มาก
3. งานบุคลากร	3.05	0.78	มาก
4. งานกิจการนักเรียน	2.91	0.83	มาก
5. งานธุรการ	2.62	0.89	มาก
6. งานอาคารสถานที่	2.68	0.91	มาก
7. ความสัมพันธ์กับชุมชน	2.72	0.93	มาก
รวม	2.95	0.57	มาก

จากตารางที่ 4 เห็นได้ว่าข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาทั้งในภาพรวมและรายด้าน ได้รับประโยชน์จากการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก 3 อันดับแรก คือ ประโยชน์ต่อผู้รับการฝึกอบรมเอง ต่องานวิชาการและต่องานบุคลากร ส่วนด้านที่ได้รับประโยชน์อยู่ในระดับมากอันดับสุดท้ายคืองานธุรการ

4.3 ปัญหาเกี่ยวกับการฝึกอบรม

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาปัญหาการฝึกอบรมข้าราชการครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่ามีปัญหาต่าง ๆ ในภาพรวมและรายด้าน มีปัญหาการฝึกอบรมอยู่ในระดับน้อย ดังตารางที่ 5-7 ดังนี้

ตารางที่ 5 ปัญหาการฝึกอบรมโดยภาพรวม

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. ด้านโรงเรียน	2.30	0.75	น้อย
2. ด้านผู้จัดการฝึกอบรม	2.29	0.82	น้อย
3. ด้านผู้เข้ารับการฝึกอบรม	2.26	0.88	น้อย
รวม	2.28	0.82	น้อย

จากตารางที่ 5 เห็นได้ว่าสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่นมี
 ปัญหาการฝึกอบรมข้าราชการครูในสังกัดอยู่ในระดับ "น้อย" ทั้งที่โดยภาพรวม
 และรายด้านทุกด้านในระดับค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกัน เรียงตามลำดับคือปัญหาด้าน
 เกี่ยวกับโรงเรียน ด้านผู้จัดการฝึกอบรม และด้านผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ตารางที่ 6 ปัญหาการฝึกอบรมด้านที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน

ปัญหาด้านโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. โรงเรียนส่งผู้เข้ารับการอบรมโดยขาดการวางแผนล่วงหน้าเสมอ	2.38	0.96	น้อย
2. โรงเรียนส่งผู้เข้ารับการอบรมไม่ตรงกับความรู้ความสามารถหรือภาระงานที่รับผิดชอบ	2.11	0.95	น้อย
3. โรงเรียนไม่ส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรมนำความรู้ที่ได้มาเผยแพร่ต่อ	2.10	1.04	น้อย
4. โรงเรียนขาดความใส่ใจให้มีการปฏิบัติตามความรู้ที่ได้รับการฝึกอบรม	2.31	1.06	น้อย
5. โรงเรียนขาดงบประมาณสนับสนุนให้ข้าราชการครูเข้ารับการฝึกอบรม	2.80	1.14	มาก
6. โรงเรียนไม่สนใจส่งข้าราชการเข้ารับการฝึกอบรม	2.09	1.07	น้อย
รวม	2.30	0.75	น้อย

จากตารางที่ 6 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่นมีปัญหาในการจัดการฝึกอบรมในด้านที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนอยู่ในระดับ น้อย ทุกเรื่อง ยกเว้นเรื่องโรงเรียนขาดงบประมาณสนับสนุนให้ข้าราชการครูเข้ารับการฝึกอบรม เป็นปัญหาระดับ มาก

ตารางที่ 7 ปัญหาการฝึกอบรมในด้านผู้จัดการฝึกอบรม

ปัญหาด้านผู้จัด	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. ขาดการวางแผนในการฝึกอบรมที่ดี	2.26	0.99	น้อย
2. ขาดการประสานงานกับทางโรงเรียนและผู้เข้ารับการอบรมที่ดีพอ	2.27	0.96	น้อย
3. ขาดการจัดเตรียมแฟ้มและเอกสารประกอบการอบรม	2.29	1.00	น้อย
4. ขาดการจัดเตรียมกิจกรรมที่ดีพอ	2.40	1.09	น้อย
5. จัดหลักสูตรเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการ	2.20	1.03	น้อย
6. ขาดการจัดเตรียมวิทยากรที่มีคุณภาพ	2.40	1.09	น้อย
7. มุ่งจัดให้เสร็จสิ้นภาระการฝึกอบรม โดยไม่คำนึงถึงคุณภาพมากนัก	2.37	1.02	น้อย
8. ขาดการคำนึงถึงสถานที่ที่สะดวกและเหมาะสม	2.41	1.10	น้อย
9. ขาดการประเมินผลก่อนการฝึกอบรม และรายงานผล	2.41	1.10	น้อย
10. ขาดการประเมินผลในช่วงการดำเนินการฝึกอบรม	2.14	1.03	น้อย

ตารางที่ 7 ปัญหาการฝึกอบรมในด้านผู้จัดการฝึกอบรม (ต่อ)

ปัญหาด้านผู้จัด	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
11. ขาดการประเมินผลและรายงาน ผลหลังปิดการอบรม	2.17	1.01	น้อย
12. ขาดการศึกษาผลการนำความรู้ ความเข้าใจที่ได้รับไปใช้ใน โรงเรียน	2.23	1.04	น้อย
13. ขาดการคำนึงถึงเรื่องจิตวิทยา การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ทำให้การ ฝึกอบรมน่าเบื่อ	2.38	1.08	น้อย
14. มุ่งเน้นแต่ทางด้านทฤษฎี วิชาการ ไม่เน้นทักษะการฝึกปฏิบัติ	2.42	1.08	น้อย
รวม	2.29	0.82	น้อย

จากตารางที่ 7 เห็นได้ว่าสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่นมี
ปัญหาการฝึกอบรมในด้านผู้จัดการฝึกอบรมอยู่ในระดับ น้อย ทุกเรื่องในสามอันดับ
แรกคือ เรื่องการมุ่งเน้นแต่ทฤษฎีวิชาการ ไม่เน้น ทักษะการฝึกปฏิบัติ เรื่อง
ขาดการคำนึงถึงสถานที่ที่สะดวก และเหมาะสม และเรื่องขาดการจัดเตรียม
บุคลากรที่มีคุณภาพตามลำดับ

ตารางที่ 8 สภาพการฝึกอบรมด้านผู้เข้ารับการฝึกอบรม

ปัญหาด้านผู้เข้ารับการอบรม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. ผู้เข้ารับการอบรมขาดการเตรียมตัวเข้ารับการฝึกอบรมที่ดีพอ	2.41	1.08	น้อย
2. ผู้เข้ารับการอบรมขาดความตั้งใจที่ดีต่อการฝึกอบรม	2.22	1.05	น้อย
3. ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมขาดการนำความรู้ ความเข้าใจที่ได้นำไปใช้ประโยชน์อย่างจริงจัง	2.22	1.04	น้อย
4. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารให้เผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการอบรม	2.15	1.06	น้อย
5. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่ได้สมัครใจที่จะเข้ารับการอบรม	2.33	1.06	น้อย
รวม	2.26	0.88	น้อย

จากตารางที่ 8 เห็นได้ว่าสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่นมี
 ปัญหาเกี่ยวกับการฝึกอบรมในด้านผู้เข้ารับการฝึกอบรมในระดับ น้อย ทุกเรื่อง
 เรื่องที่มีปัญหาอยู่ในอันดับแรกคือ เรื่องผู้เข้ารับการฝึกอบรมขาดการเตรียมตัว
 เข้ารับการฝึกอบรมที่ดีหรือผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่ได้สมัครใจที่จะเข้ารับการอบรม
 ตามลำดับ

4.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการในการอบรมข้าราชการครู

ความต้องการในการอบรมข้าราชการครู ในด้านวิธีการในการฝึกอบรม เนื้อหาการฝึกอบรม ภารกิจของโรงเรียน วิทยาการในการฝึกอบรม สถานที่ และระยะเวลา ผลการศึกษาดังตารางที่ 9 - 14 ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ความต้องการเกี่ยวกับวิธีการฝึกอบรม

วิธีการฝึกอบรม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. การบรรยาย	2.63	1.03	มาก
2. การประชุมอภิปราย	2.88	0.96	มาก
3. การศึกษาจากตัวอย่าง	3.01	0.97	มาก
4. การแสดงบทบาท	3.10	0.97	มาก
5. การสาธิต	3.18	0.99	มาก
6. การระดมสมอง	3.03	1.09	มาก

จากตารางที่ 9 เห็นได้ว่าข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ต้องการให้ใช้วิธีการฝึกอบรมแต่ละวิธีอยู่ในระดับ "มาก" ทุกเรื่อง สามอันดับแรกคือวิธีการสาธิต การแสดงบทบาทสมมติและการระดมสมอง ส่วนวิธีการบรรยายนั้นต้องการอยู่ในอันดับสุดท้าย

ตารางที่ 10 ความต้องการเกี่ยวกับเนื้อหาในการฝึกอบรม

รายการความต้องการ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. วิธีการสอน	3.14	1.01	มาก
2. เนื้อหาวิชาที่สอน	3.25	0.88	มาก
3. การจัดทำวัสดุอุปกรณ์ประกอบ การสอน	3.27	0.87	มาก
4. การจัดทำแผนการสอนหรือ โครงการสอน	3.33	0.82	มาก
5. การดูแลรักษาสื่อการเรียน การสอน	3.25	0.85	มาก
6. การจัดทำผลงานทางวิชาการ	3.38	0.75	มาก
7. คุณธรรม จริยธรรม และ จรรยาบรรณของครูที่ดี	3.33	0.81	มาก
8. เทคนิคการนำหลักสูตรมาใช้ใน โรงเรียนที่ดี	3.32	0.84	มาก
9. วัดผลและประเมินผลการเรียน การสอน	3.29	0.82	มาก
10. การสอน การจัดทำหลักสูตร ท้องถิ่น	3.19	0.93	มาก
11. การพัฒนาบุคลากร	3.24	0.87	มาก
12. นโยบายและทิศทางการ ศึกษา	-	-	-

จากตารางที่ 9 ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น มีความต้องการฝึกอบรมมาก 3 อันดับแรกเกี่ยวกับการจัดทำผลงานทางวิชาการ การจัดทำแผนการสอนหรือโครงการสอนและคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณของครูที่ดี ส่วนวิธีการสอนแสดงความต้องการอยู่มากอันดับสุดท้าย

ตารางที่ 11 ความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาภารกิจของโรงเรียน

ภารกิจของโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. งานด้านวิชาการ	3.35	0.80	มาก
2. งานด้านบุคลากร	3.26	0.80	มาก
3. งานด้านกิจการนักเรียน	3.20	0.80	มาก
4. งานด้านธุรการ	3.19	0.81	มาก
5. งานด้านอาคารสถานที่	3.18	0.84	มาก
6. งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน	3.17	0.86	มาก

ตารางที่ 11 ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น มีความต้องการด้านพัฒนาภารกิจของโรงเรียนแต่ละด้านอยู่ในระดับมากที่สุดสามอันดับแรกคือ งานด้านวิชาการ งานด้านธุรการ และด้านกิจการนักเรียน ส่วนด้านความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นความต้องการ มาก อันดับสุดท้าย

ตารางที่ 12 ความต้องการเกี่ยวกับวิทยากรในการฝึกอบรม

วิทยากร	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. วิทยากร สปอ. และ สปจ.	3.07	0.96	มาก
2. วิทยากร สปช.	3.15	0.92	มาก
3. วิทยากรจากวิทยาลัยครูเลย	3.11	0.96	มาก
4. วิทยากรจากมหาวิทยาลัย	3.13	1.01	มาก
5. วิทยากรจากข้าราชการครูดีเด่น ที่ประสบความสำเร็จอย่างสูง	2.97	1.10	มาก

ตารางที่ 12 ข้าราชการครูที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น มีความต้องการด้านวิทยากร มาก สามอันดับแรก ได้แก่ วิทยากรจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในระดับ มหาวิทยาลัย และจากวิทยาลัยครู ส่วนวิทยากรจากข้าราชการครูดีเด่นในสังกัดที่ประสบความสำเร็จอย่างสูง มีความต้องการ มาก อันดับสุดท้าย

ตารางที่ 13 ความต้องการเกี่ยวกับสถานที่ฝึกอบรม

สถานที่	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. หอประชุมของโรงเรียน	2.94	1.02	มาก
2. หอประชุมของ สปจ.	2.95	1.04	มาก
3. หอประชุมวิทยาลัยครู	2.92	1.13	มาก
4. หอประชุมมหาวิทยาลัย	2.91	1.15	มาก
5. โรงแรม	2.67	1.25	มาก
6. หอประชุมของหน่วยงานอื่น ๆ	2.92	1.22	มาก

ตารางที่ 13 ขัาราชการครูในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ต้องการสถานที่ฝึกอบรม มาก สามอันดับแรกคือ หอประชุมของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น หอประชุมวิทยาลัยครู และหอประชุมของโรงเรียน ส่วนโรงแรมต้องการ มาก ในอันดับ สุดท้าย

ตารางที่ 14 ความต้องการเกี่ยวกับระยะเวลาฝึกอบรม

ระยะเวลา	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. ประมาณ 1 - 2 วัน	2.72	1.22	มาก
2. ประมาณ 3 - 5 วัน	2.42	1.20	น้อย
3. ประมาณ 6 - 10 วัน	2.15	1.22	น้อย

จากตารางที่ 14 ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ต้องการฝึกอบรมโดยใช้ระยะเวลาประมาณ 1 - 2 วัน อยู่ในระดับ "มาก" ส่วนช่วงเวลา 3 - 5 วัน และ 6 - 10 วัน มีความต้องการอยู่ในระดับ "น้อย"

4.5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกอบรมข้าราชการครู

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกอบรมข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ที่นอกเหนือจากแบบสอบถามตามรายการต่าง ๆ ในตารางแล้ว ผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

1. ด้านวิทยากร มีข้อเสนอแนะว่าควรใช้วิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญตามเนื้อหาของหลักสูตร ควรให้วิทยากรได้เตรียมตัวและมีอุปกรณ์ในการสาธิตเพื่อให้เห็นเป็นรูปธรรม สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ ร้อยละ 79.27 เท่ากัน

2. ด้านหลักสูตร มีข้อเสนอแนะว่าควรเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ฝึกปฏิบัติให้มากขึ้น ร้อยละ 79.27 สามารถเลือกหลักสูตรได้ด้วยตนเอง ร้อยละ 74.59 และควรจัดให้เหมาะสมกับรายละเอียดของเนื้อหาและพื้นฐานของผู้เข้ารับการอบรมร้อยละ 74.59

3. ด้านสถานที่ฝึกอบรม มีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดการฝึกอบรมในแหล่งที่มีสถานที่ศึกษาค้นคว้า ควรมีเครื่องอำนวยความสะดวก มีห้องน้ำห้องส้วม แสงสว่าง ปราศจากเสียงรบกวน และควรเป็นห้องที่มีเครื่องปรับอากาศ ร้อยละ 75.94 เท่ากัน

4. ด้านระยะเวลาในการฝึกอบรม มีข้อเสนอแนะว่าควรจัดให้เหมาะสมกับเนื้อหาของหลักสูตร และจัดให้มีเวลาสำหรับทำกิจกรรมตามหลักสูตรที่เหมาะสม ร้อยละ 73.39 เท่ากัน

5. ด้านเอกสารประกอบการฝึกอบรม มีข้อเสนอแนะว่าควรให้มีการจัดทำเอกสารเป็นรูปเล่มหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรมและควรให้วิทยากรจัดเอกสารประกอบการบรรยายด้วย ร้อยละ 50.27 เท่ากัน

6. ด้านวิธีการในการฝึกอบรม มีข้อเสนอแนะว่าไม่ควรเน้นทฤษฎีมากเกินไป และไม่ควรใช้วิธีการบรรยายอย่างเดียว และจัดกิจกรรมให้ผู้รับการฝึกอบรมได้ฝึกปฏิบัติ ร้อยละ 58.37 เท่ากัน นอกนั้นยังมีผู้เสนอแนะเกี่ยวกับงบประมาณอีกด้วยว่าควรจัดให้เหมาะสมและเพียงพอ ร้อยละ 75.45